

Neogrády Antal

SZÁZADOS TÖRTÉNET

1

Egy ezredévnyi szenvedés lecsengett,
De szeressétek Odor Emiliát!
A millennium bűbajos ópiát,
Ősbudavár elszív egy néma csendet.

A Hadügy kis játékhatárait enged,
Korrekt arányban néhány száz kópiát,
Erzsébet királynét és a Zsófiát,
S egy évre rá a szép játék kiszenved.

De él a vurstli és a szellemvasút,
A ringlispil s – ujjé! – a régi dal!
És Wampetcsnél olcsón iszunk aszút,

Míg az angolparkba jár a tisztikar
Megszűnőben már a régi lóvasút,
Felszámolás alatt a körképípar,

2

Felszámolás alatt a körképípar,
Mozgóképszínházba váltanak jegyet,
Kilátó gombozza a János-hegyet,
Dohnányi, Kodály és Bartók férfikar.

Abszint, gin, cointreau, calvados, szivar,
Mezonfridánál pár luxus menet,
Kánkán, szving, foxtrott, ha nincs jelen nejed
Kinematográf és cowboyfilmvihar.

Tisza István, Wekerle Sándor, Wekerle-telep
New York – Ellis Island, New York palota,
Carpathia – féllárú hajójegyek,

Háborút mond sok önjelölt Szibilla,
A Monarchia már mindenütt recseg,
Született, anyám és József Attila.

3

Született, anyám és József Attila,
„Fönn halk illatszinfóniába gyűlnek”
Kitörölvén nyomát a földi bűnnek,
Már összefolyt valódi, s műszempilla.

A távolság nagy, szűkül a pupilla,
Homlokodra a csillagok kiülnek
Míg hatalmas primások hegedülnek,
S anyám torkából nem perdül ki trilla.

„De ezt a világot kinőttük mi már”
A nagypofájú ostoba elenged,
Visszasüندörög a félművelt számár

Ha hiányzik aranycsengésű csended,
Saruszíjadat se oldja meg tanár.
Az olasz front a felhők közt üzenget.

4

Az olasz front felhők közt üzenget,
Repülni kell, mindkettő ász pilóta,
Ismerek egymást hosszú évek óta.
S átintettek, amíg géppuska zengett.

Egyszer elvesztett, máskor visszaszerzett,
Sérültnem lövünk, ez régi nóta,
De változott a helyzet már azóta,
Modern a gép és erős a fegyverzet.

A bevetések száma ötven-hatvan,
Fölrúgják az egyezményt, a rendet
Az agyvelő a szélvédőre csattan.

Az amputált láb fertőződik, gennyed,
Invázió, tűztenger, ég a katlan,
Bölcsöm fölött katyusa hangja zengett.

5

Bölcsőm fölött katyusa hangja zengett,
És füstöltek még a Regent ház romok,
Sziréna bődül fel: Liberátorok!
A pinceajtón ujjnyi rés derengett.

Élelemért az apám kint tekergett,
„Igyi szudá! Zgyesz málenkij robot! ”
(„Egy szovjet elvtárs az utcán elfogott”)
És a Foksány némafilm lepergett.

A nagy mesét kívülről megtanultam:
Nagyanyámra rádólt a régi villa,
Anyám karjában sírtam megvakultan.

Ora! Ora! Üvölt egy grúz gorilla,
Azon a napon pont egyéves voltam.
Bunkersötét és megdermedt pupilla.

6

Bunkersötét és megdermedt pupilla.
Petőfi-kályhában elfűtött romok,
Bombatölcsérek, vészjósuló kordonok,
Se étkészlet, se szószóró, se villa.

Csak herbateánk van, s kevés kamilla,
Kint üvegcserep és csüngő balkonok,
Koromszagú, kék, didergő alkonyok,
S az este már a történelmet írja.

Patruj! Patruj! Adják tovább a vészjelt.
A férfi nélkül tengődő família,
Patruj! Patruj! Kiált, ha rosszat észlelt.

Ki ünnepli az új rendszert, ki sírja,
A mell szorít, ahol a félszed fészkel,
Rom Vígszínház, csillárja földi csilla.

7

Rom Vígszínház, csillárja földi csilla
A zenekarban kapirgál egy kappan,
Szennyvíz tör fel egyre magasabban,
A nap besüt, drámáját fénnel írja.

Kottahegy, de szétázott már papírja,
Szép akkordok kószáltak hajdan abban.
Szerzőjük most messzi egy szűk barakkban,
Vagy nem is él, s gazzal benőtt a sírja.

Por szítál a karakül bársonyokból
A léghuzat megsérült hárfát penget,
S pereg a dob valami furcsa okból,

A sűgőlyuk macskának nyújt ma enyhet,
Tapsol a szél a tépett széksorokból,
A nagytestvér felügyeli a rendet.

8

A nagytestvér felügyeli a rendet.
Csillagosok, katonák, proletárok,
„Káderlapodba úgylis belelátok,
Remegni fogsz, ha éjjel bárki csenget!”

Asszony, gyerek tanulja meg a csendet,
Vagy beverik pofádat nagy melákok.
Már úgylis rég fenem a fogam rátok,
Szemed előtt akár a zászlónk, lengek!

Neved végén az ipszilon szemet szúr,
Gallérodon burzsuzszagú a kölni,
Majd megtudod, hol van Rákoskeresztúr!

Hogyan lehet melóba megdögölni.
Elvtársakon te többet nem lehetsz úr!
A történelmet végképp eltörölni!

9

A történelmet végképp eltörölni!
A magánvillákat most tüntetjük el,
Népellenesség úr és entellektüel.
Van eszközünk szép csendben, titkon ölteni.

A szankció ma csak munkásökölnyi,
Az úri modor még jobban feltüzel,
Már megfogadtuk vérszomjas esküvel
Proletár fog ezentúl tündökölteni.

E cifra kort, ha túl lehetne élni
Megérné a könny, verejtek, áldozat,
Amúgy se fogja senki elmesélni,

Hogy írtuk át a játékszabályokat.
Egyszerre kell bátornak lenni, s félni,
Szódd a selymet elvtárs, szódd az álmokat!

10

Szódd a selymet elvtárs, szódd az álmokat!
A vak reményt anyám mesékbe szötte,
Hogy újra jó lesz, mint annak előtte,
Esténként jött egy varázsos változat:

Egy idős rokon majd erre látogat,
Ki tengeren túl házat már kinötte,
Olyasforma, mint Johann Wolfgang von Goethe
S ránk hagy mindent: házat, szélmalmot, lovat.

És elmegyünk örökre messze innen,
Mert nem kötelező éhen döglölni
Amit szem száj kíván, ott meg lesz minden,

A kommunizmus nem fog kerékbe törni!
És akkor még könnyű volt ebben hinnem.
Láttál szobrot a csizmából kidőlni?

11

Láttál szobrot csizmából kidőlni?
Biciklis járőr az egyetem körül.
A Petőfi-kör összetömörül,
Ha blokádnak lesz, hogy fogunk kitörni?

Kiragasztani! Aztán söpörni!
Tizennégy pont. Az utca fél, örül,
Kilencet elvisznek a srácok közül,
Az egyik arcán vérömleny, ökölnyi.

Sűrű füstben bajlódok könnyeimmel.
Láncaltapasok! Te vidd a lányokat!
Pezsgős üveg kell nitroglicerinnel!

Géppisztolyos nő sérültet támogat,
Nincsen autó! Vidd el az enyémmel!
Fejtettél már meg örök talányokat?

12

Fejtettél már meg örök talányokat?
Nagyvadat az erdőtüz poklába,
Mért hajtja mindig egy irányba lába?
Vadállatot más vad miért támogat?

És aranyveretű barátságokat,
Mit ott kötöttünk még az iskolába',
Mért bújtatunk bohóc maskarába,
Követvén fontatlan galádságokat?

Nem spórolunk a jó akolmeleggel,
Amely telente otthonunk betölti,
Nem számolunk jótékony fényjelekkel,

Bár némelyik a jó irányt üvölti.
S révbe érhetnének szelídebb szelekkel.
Mért gyűlöl testvért és komát a földi?

13

Méért gyűlöl testvért és komát a földi?
Méért ver a jég a zászlók színe szerint?
Méért barkácsolunk aranyborjút megint?
S dühét a gaz mért kutyáján tölti?

És a poéta, aki a verset költi,
Méért rébuszol, hisz vallhatna újra színt?
De pártos szellem manapság rendszerint
És nyelvét is megrendelésre ölti.

Elvetjük a Homo mensura elvét,
Farkasokká nyúzva a bárányokat,
S ha véletlenül bárki bármit elvét,

Zörgetni kezdjük a börtönrácsokat.
A sectio divina kéne melléd!
Méért rendezünk át bevált arányokat?

14

Méért rendezünk át bevált arányokat?
„Amíg nyomorra milliók születnek”
Méért nem vetünk véget az örületnek?
Akit támogatsz, az visszatámogat!

A lelkifurdalás az úgysem válogat,
Belerokkansz, ha látod, nem szeretnek,
S behódoltál a pénzszagú szeleknek.
És sütogeted a pénzesbábokat.

Lassan talán előre kéne lépni,
Néhányszor már az égbolt felderengett,
E századot a sors meg nem ismétli!

És ebben is volt, ki nagyot teremtett.
Ember vagyunk (a kívülálló kétli)!
Egy ezredévi szenvedés lecsengett.

M

Egy ezredévi szenvedés lecsengett
Felszámolás alatt a körképípar,
Született, anyám és József Attila
Az olasz front a felhők közt üzenget.

Bölcsőm fölött katyusa hangja zengett,
Bunkersötét és megdermedt pupilla,
Rom Vígszínház csillárja földi csilla
A nagytestvér felügyeli a rendet.

A történelmet végképp eltörölni.
Szódd a selymet elvtárs, szódd az álmokat
Láttál szobrot a csizmából kidőlni?

Fejtettél már meg örök talányokat?
Méért gyűlöl testvért, és komát a földi?
Méért rendezünk át bevált arányokat?

A 2012. évi Quasimodo-díjas
vers teljes szövege